

IŠŠŪKIUS KELIANČIO ELGESIO FUNKCIJOS NUSTATYMO METODIKA

IŠŠŪKIUS KELIANČIO ELGESIO APIBRĖŽIMAS

- **Pirmiausia turime konkrečiai apibrėžti iššūkius keliantį elgesį**
 - Elgesys turi būti matomas arba girdimas;
 - Elgesys turi būti pamatuojamas: trukmė, intensyvumas, kiekis

NE ELGESIO pavyzdžiai	ELGESIO pavyzdžiai
• Įžeidinėti	• Spjauti
• Blogai elgtis	• Verkti
• Nerimauti	• Spirti
• Būti agresyviu	• Sakyti „ne“
• Bijoti	• Mesti

Kiekvienas elgesys turi savo seką:

Pakeičiant stimulą ir pakeičiant pasėkmę, galima nukreipti elgesį norima linkme. Jeigu pasėkmė yra pastiprinanti – elgesys bus linkęs kartotis, jeigu pasėkmė yra nepastiprinanti – elgesys bus linkęs blėsti.

Elgesys visada turi tikslą – elgesio funkciją. Kartais elgesio priežasties galime nepastebėti, ji gali būti neakivaizdi. Taip pat priežastis gali būti ir neverbali. **Elgesio funkcijos:**

- **Kažko siekia** (konkreto daikto/veiklos, dėmesio, pojūčio)
- **Kažko vengia** (reikalavimų, dėmesio, pojūčio)

Norėdami išsiaiškinti iššūkius keliančio elgesio funkciją, atlikite konkretaus (pasirinkite vieną) elgesio analizę naudojantis Durand motyvacijos klausimyno skale. Atsakę į klausimus, sužinosite konkretaus elgesio funkciją. Klausimyno pagalba galima nustatyti šias pagrindines elgesio funkcijas:

- Dėmesys
- Konkretus daiktas
- Atsitraukimas
- Jutimas

Motyvacinė vertinimo skalė (Sukurta M. Durand)

Data:
 Vaiko vardas:
 Vertintojas:
 Elgesio aprašymas:
 Vietos aprašymas:

Instrukcija: **Motyvacinė vertinimo skalė** yra skirta atpažinti tas situacija, kuriose asmuo linkęs elgtis tam tikrais būdais. Iš šios informacijos gali būti padaryti labiau informatyvūs sprendimai, padedantys parinkti tinkamesnes priemones situacijai suvaldyti. Kad užbaigti motyvacinę vertinimo skalę parinkite vieną ypatingai dominuojantį elgesį. Labai svarbu kad Jūs identifikuotumėte tą elgesį labai specifiskai (pvz. apibrėžimas "agresyvus" netinkamas situacijoje "suduoda seseriai"). Pasirinkus vertinamą elgesį perskaitykite atidžiai kiekvieną klausimą ir apibrėžkite ratuku tą skaičių, kuris geriausiai iliustruoja vertinamą elgesį.

Klausimai

Atsakymai

1. Ar elgesys atsiranda nuolat, vėl ir vėl, jeigu šis asmuo buvo paliktas vienas ilgam laiko tarpui?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
2. Ar elgesys atsiranda pateikus prašymą atlikti sudėtingą užduotį?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
3. Ar elgesys atsiranda kaip atsakas į jūsų pokalbį su kitais žmonėmis kambary?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
4. Ar elgesys atsiranda norint gauti žaislą, maistą ar vykdyti veiklą, kuri tuo metu yra neleidžiama?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
5. Ar elgesys kartotųsi ilgą laiko tarpą, jei nieko nebūtų šalia. (pvz. lingavimas keliolika minučių)?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
6. Ar toks elgesys atsiranda nuolat asmeniui pateikiant bet kokį reikalavimą?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
7. Ar elgesys atsiranda, kai tik nustojate skirti dėmesį šiam asmeniui?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
8. Ar elgesys atsiranda, kai atimat mėgstamą žaislą, maistą ar veiklą? (pojūtį, vaizdą, kvapą, skonį, kurie jam teikia malonumą)?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
9. Ar jums atrodo, kad šis asmuo džiaugiasi taip elgdamasis?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
10. Ar, atrodo, kad šis asmuo elgiasi taip norėdamas sujaudinti arba suerzinti jus, kai jūs bandote reikalauti iš jo, atlikti tai, kas jam liepiama?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
11. Ar, atrodo, kad šis asmuo elgiasi taip norėdamas sujaudinti arba suerzinti jus, kai jūs nekreipiate dėmesio į jį (kai esate kitame kambaryje, bendraudamas su kitu asmeniu)?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
12. Ar asmuo nustoja taip elgtis tučtuojau po to kai jūs duodate jam žaislą, maistą arba veiklą, kurios jis pageidauja?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
13. Kai toks elgesys pasireiškia, ar asmuo atrodo ramus ir visiškai nenučiuokiantis kas vyksta aplinkui?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
14. Ar asmuo nustoja elgtis netrukus po to (1-5 minučių), kai jūs nustojate dirbti su juo ar teikti reikalavimus tam asmeniui?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
15. Ar savo elgesiu asmuo bando jus priversti praleisti šiek tiek laiko su juo?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6
16. Ar elgesys atsirado po pasakymo, kad asmuo negali daryti tai, ko nori?	Niekad 0	Beveik niekad 1	Retai 2	Pusę laiko 3	Paprastai 4	Beveik visada 5	Visada 6

Jutimas

Atsitraukimas

Dėmesys

Konkretus daiktas

1.	2.	3.	4.
5.	6.	7.	8.
9.	10.	11.	12.
13.	14.	15.	16.

Bendras balas =

Klausimyno pildymo atmintinė:

- Pasirinkite vieną konkretų iššūkių keliantį elgesį (jeigu vaikas turi ne vieną elgesį kurį norite keisti, pasirinkite tą, kuris šiuo metu labiausiai trukdo ir jį pakeitus būtų lengvesnis ugdymo procesas tiek jums, tiek vaikui).
- Jeigu su vaiku dirba daugiau žmonių komandoje, visi pildykite atskirus Durand klausimynus. Tą patį elgesį vaikas su skirtingais žmonėmis gali demonstruoti dėl skirtingų priežasčių. Jeigu elgesys kartojasi ir namuose – įtraukite ir šeimos narius į klausimyno pildymą (jie taip pat pildo atskirai).
- Suskaičiuokite balus – prie kiekvieno klausimo (jų yra 16) parašykite kiek balų gavote. Ir suskaičiuokite balus stulpeliu (vidurkio vesti nereikia).
- Ta funkcija kuri surinko daugiausia balų, bus konkretaus iššūkių keliančio elgesio funkcija.

	Jutimas	Atsitraukimas	Dėmesys	Konkretus daiktas
	1. 1	2. 0	3. 6	4. 2
	5. 0	6. 2	7. 4	8. 1
	9. 0	10. 1	11. 5	12. 1
	13. 2	14. 2	15. 6	16. 3
Bendras balas =				
Vidurkis=	3	5	21	7

Pavyzdys:

Pamokos metu berniukas mėjo popierinius lėktuvėlius į klasiokus, gauta elgesio funkcija „dėmesio siekimas“.